

Tehillim and Torah: Chapter 68 (Part I)/Vaeyra

Dedicated by the Engelsberg, Dinovitzer and Steinberg Families

לע"נ הרב יצחק דוד בן מאיר אריה ז"ל

Rabbi Shmuel Silber

1. תהלים פרק ס"ח

א לְמַנְצַח לְדוֹד מִזְמוֹר שִׁיר: ב יְקוּם אֱלֹהִים יַפּוּצוּ אוֹיְבָיו וַיִּנּוּסוּ מִשְׁנֵאָיו מִפְּנֵיו: ג כְּהַנְדִּיף עָשָׁן תִּהְיֶה
כְּהַמָּס דּוֹנֵג מִפְּנֵי־אֵשׁ יֵאבְדוּ רְשָׁעִים מִפְּנֵי אֱלֹהִים: ד וְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעֲלֶצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וַיִּשְׂשִׂי
בְּשִׂמְחָה: ה שִׁירוּ | לְאֱלֹהִים זָמְרוּ שְׂמוֹ סִלּוֹ לְרֹכֵב בַּעֲרֹבוֹת בֵּיהֶם שְׂמוֹ וְעֲלָזוּ לִפְנֵיו: ו אָבִי יִתּוּמִים וְדִין
אֱלֻמְנוֹת אֱלֹהִים בְּמַעֲוֹן קִדְשׁוֹ: ז אֱלֹהִים | מְוֹשִׁיב יְחִידִים | בַּיְתֵהּ מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכוֹשְׁרוֹת אֶדְ-סוֹרְרִים
שָׁכְנוּ צַחִיקָה: ח אֱלֹהִים בְּצִאתָךְ לִפְנֵי עַמְּךָ בְּצַעֲדֶךָ בִּישִׁימוֹן סֵלָה: ט אַרְץ רַעֲשָׁה | אֶף־שָׁמַיִם נִטְפוּ מִפְּנֵי
אֱלֹהִים זֶה סִינַי מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: י גִּשְׁם גְּדֻבוֹת תִּנְיָף אֱלֹהִים נַחֲלַתְךָ וְנִלְאָה אֶתְּךָ כּוֹנֵנְתָה:
יא חִיַּתְךָ יִשְׁבוּ־בָּהּ תִּכֵּין בְּטוֹבְתְךָ לְעַנֵּי אֱלֹהִים: יב אֲדֹנָי יִתְּן־אֱמֶרֶת הַמְּבַשְׂרוֹת צָבָא רַב: יג מַלְכֵי צְבָאוֹת
יִדְדוּן יִדְדוּן וּנְוֹת בֵּית תַּחֲלֵק שִׁלְל: יד אִם־תִּשְׁכַּחוּן בֵּין שְׁפָתַיִם כִּנְפֵי יוֹנָה נַחֲפָה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ
בִּירְקֶרֶק חֲרוּץ: טו בְּפָרֵשׁ שְׂדֵי מְלָכִים בָּהּ תִּשְׁלַג בְּצַלְמוֹן: טז הֲרֵ־אֱלֹהִים הֲרֵ־בְשֵׁן הֲרֵ־גְבֻנָּיִם הֲרֵ־בְשֵׁן:
יז לָמָּה | תִּרְצְדוּן הַרִים גְּבֻנָּיִם הָהָר חֲמֵד אֱלֹהִים לְשַׁבְתּוֹ אֶף־יְהוָה יִשְׁכֵּן לְנֶצַח: יח רֹכֵב אֱלֹהִים רַבְתִּים
אֶלְפֵי שְׁנֵאָן אֲדֹנָי בָּם סִינַי בְּקֹדֶשׁ: יט עֲלִית לַמְּרוֹם | שְׁבִית שְׁבִי לַקַּחַת מִתְּנוֹת בְּאֵדָם וְאֶף סוֹרְרִים לְשִׁכֵּן |
יך אֱלֹהִים: כ בְּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם | יוֹם יַעֲמֹס־לָנוּ הָאֵל יִשׁוּעַתָּנוּ סֵלָה: כא הָאֵל | לָנוּ אֵל לְמוֹשְׁעוֹת וְלִיהוָה
אֲדֹנָי לְמֹת תּוֹצְאוֹת: כב אֶף־אֱלֹהִים יִמְחֹץ רֹאשׁ אוֹיְבָיו קִדְקֵד שַׁעַר מִתְּהַלֵּךְ בְּאַשְׁמִי: כג אֱמַר אֲדֹנָי
מִבְּשֵׁן אֲשִׁיב אֲשִׁיב מִמְצָלוֹת יָם: כד לְמַעַן | תִּמְחֹץ רִגְלֶךָ בְּדָם לְשׁוֹן כְּלָבִיךָ מֵאוֹיְבִיִּים מִנְּהוּ: כה רָאוּ
הַלֵּיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים הַלֵּיכוֹת אֵלַי מִלְכֵי בְּקֹדֶשׁ: כו קִדְמוּ שָׁרִים אַחַר נִגְנִים בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תּוֹפְפוֹת:
כז בְּמַקְהֵלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים יְהוָה מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל: כח שֵׁם בְּנִימָן | צַעִיר רִדְם שָׁרֵי יְהוּדָה רִגְמַתָּם שָׁרֵי
זְבֻלוֹן שָׁרֵי נַפְתָּלִי: כט צוּה אֱלֹהֶיךָ עֲזָרָה עוֹזָה אֱלֹהִים אֹז פְּעֻלַּת לָנוּ: ל מֵהֵיכַלְךָ עַל־יְרוּשָׁלַם לְךָ יוֹבִילוּ
מְלָכִים שִׁי: לא גֵּעַר חֵיַת קִנְיָה עֲדַת אֲבִירִים | בְּעִגְלֵי עַמִּים מִתְּרַפֵּס בְּרֹצֵי־כֶסֶף בְּזָר עַמִּים קָרְבוֹת יַחֲפָצוּ:
לב יֵאָתְיוּ חֲשַׁמְנַיִם מִנֵּי מִצְרַיִם כּוֹשׁ תְּרִיץ יָדָיו לְאֱלֹהִים: לג מִמְּלִכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוּ לְאֱלֹהִים זָמְרוּ אֲדֹנָי
סֵלָה: לד לְרֹכֵב בְּשָׁמַיִ שְׁמִי־קָדֵם הֵן־יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז: לה תִּנּוּ עֹז לְאֱלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל גְּאוּתוֹ וְעֹזוֹ
בְּשַׁחֲקִים: לו נוֹרָא אֱלֹהִים מִמְּקוֹד־שִׁיד אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נִתָּן | עֹז וְתַעֲצוּמוֹת לְעַם בְּרוּךְ אֱלֹהִים:

1. For the conductor, a psalm, a song of David. 2. May God rise; His enemies scatter, and those who hate Him flee from before Him. 3. As smoke is driven away, You will drive [them] away; as wax melts before fire, the wicked will perish from before God. 4. And the righteous will rejoice, yea, they will exult before God and they will delight with joy. 5. "Sing to God, sing praises to His name, praise Him Who rides in Aravoth by His name Yah, and rejoice before Him. 6. O Father of orphans and Judge of widows, O God in His holy dwelling place." 7. God settles the solitary in a house; He takes the prisoners out at the most opportune time, but the rebellious dwell in an arid land. 8. O God, when You went out before Your people, when You marched through the wilderness, forever. 9. The earth quaked, even the heavens dripped; this is Sinai, because of God, the God of Israel. 10. Generous rain You poured down, O God; Your heritage, which was weary, You established.

2. מלבי"ם תהלים פרק סח פסוק א

אחשוב כי נתיסד על המון המלחמות שהיה לו עם מואב ופלשתים וארם צובה וארם דמשק ואדום

3. רד"ק תהלים פרק סח פסוק א

(א) למנצח לדוד מזמור שיר. זה המזמור נאמר על חיל סנחריב שבא לירושלים בימי חזקיהו

4. שמות פרק ו

(ו) לִכֶּן אָמַר לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְקֹוֹק וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבִלֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדֹתָם וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם בְּזְרוּעַ נְטוּיָהּ וּבְשִׁפְטִים גְּדֹלִים: (ז) וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיִּיתִי לְכֶם לֵאלֹהִים וַיִּדְעֻתֶם כִּי אֲנִי יְקֹוֹק אֱלֹהֵיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבִלֹת מִצְרַיִם: (ח) וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת־יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב וְנָתַתִּי אֹתָהּ לְכֶם מִרְשָׁה אֲנִי יְקֹוֹק: (ט) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה מִקְצֵר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה:

6. Therefore, say to the children of Israel, 'I am the Lord, and I will take you out from under the burdens of the Egyptians, and I will save you from their labor, and I will redeem you with an outstretched arm and with great judgments. 7. And I will take you to Me as a people, and I will be a God to you, and you will know that I am the Lord your God, Who has brought you out from under the burdens of the Egyptians. 8. I will bring you to the land, concerning which I raised My hand to give to Abraham, to Isaac, and to Jacob, and I will give it to you as a heritage; I am the Lord.' " 9. Moses spoke thus to the children of Israel, but they did not hearken to Moses because of [their] shortness of breath and because of [their] hard labor.

5. מדרש אגדה שמות פרשת וארא פרק ו סימן ט

[ט] מקוצר רוח. שאותו הדור מחוסרי אמנה היו, והיו אומרים כי קצרה יד ה' מהושיע, ונתחברו אל עובדי ע"ז: ומעבודה קשה, כמשמעה.

6. רש"י שמות פרשת וארא פרק ו פסוק ט

(ט) ולא שמעו אל משה - לא קבלו תנחומין: מקצר רוח - כל מי שהוא מילר, רוחו ונשימתו קלרה ואינו יכול להאריך בנשימתו.

7. משך חכמה שמות פרשת וארא פרק ו פסוק ט

(ט) וידבר משה (כן אל בני ישראל) ולא שמעו אל משה (מקצר רוח ומעבודה קשה). פירוש, ענין הבאה לארץ ישראל, מקוצר רוח ומעבודה קשה. כי דרך קשי יום אשר יחפצו לשמוע רק כדי לצאת מצרתם, ולא לשמוע בהבטחות עתידות ובהצלחות נפלאות וכו'. ולכן "וידבר ה' (אל משה ואל אהרן) ויצום אל בני ישראל ואל פרעה (מלך מצרים) להוציא את בני ישראל מארץ מצרים" (פסוק יג), כלומר לדבר רק אודות זה, וכמו שנזכר לקמן [דו"ק ותשכח], והבן על דרך צחות.

8. שמות פרק ו פסוק יג

וַיְדַבֵּר יְקֹוֹק אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וַיִּצְוֶם אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל־פְּרֹעֶה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

So the Lord spoke to Moses and to Aaron, and He commanded them concerning the children of Israel and concerning Pharaoh, the king of Egypt, to let the children of Israel out of the land of Egypt.

9. פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שמות פרשת וארא פרק ו סימן יג

(יג) וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל, ציווי זה עבודת כוכבים

10. רש"י שמות פרשת וארא פרק ו פסוק יג

וילום אל בני ישראל - לום עליהם להנהיגם בנחת ולסבול אותם: